

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— Z *Lwowa*. —

Strata mężów, którzy tej zimy żyć przestali, boleśnie nas dotknęła: było albowiem między nimi wielu dobrze zasłużonych krajowi naukami i umiejętnością głośnych. Miło nam więc przekonać się, że i za granicą żal tej straty podzielano. Dzieiownik powszechny krajowy, wychodzący w Warszawie, zawiadomił czytelników swoich o zgonie Siarczyńskiego, Dąbskiego, Dzierzkowskiego, oddając sprawiedliwość niepospolitemu ich światłu, ich zasługom i obywatelskim cnotom. Podobna wiadomość znajduje się także w Nrze. 43 tegoż Dzieiownika, gdzie jest mowa o śnierci Markowskiego, Kulczyckiego, Jaworskiego i dziekana archikatedry ruskiej, który nie jest nazwany, a którym był JX. Mileniewicz. Pomiedzy tymi jest oraz wspomniany jeden z kanoników archikapituły lwowskiej, który jednak po dziś dzień jest przy życiu. Jestto zapewne uchybienie korespondenta. Prostujaq ten błąd dodajemy, że do znamienitych mężów, którychśmy utracili, należy również JX. Jędrzej Zeisel, kanonik, dziekan archikapituły lwowskiej, kawaler orderu Leopolda, c. k. gubernijalny radzca; wystużony rector magnificus uniwersytetu lwowskiego, doktor s. teologii i dyrektor nauk wydziału teologicznego. — Mniejsze to jednak są uchybienia: ważniejsze, a przy tём zupełnie mylne jest twierdzenie w tywże samym Nrze. zawarte, jakoby w licznych wsiach galicyjskich, szczególnie na pograniczu, gdzie jest kordon zdrowia, choroby panowały, jakoby żołnierze poprzemarzali i jakoby niebezczasna zachodziła obawa, ażeby na wiosnę większe i powszechniejsze choroby nie nawiedziły Galicyi; wiemy wszakże z bardzo pewnych źródeł, że stan zdrowia na pograniczu w ogólności jest bardzo dobry, pomiędzy żołnierzami zaś taki, jak i nawet zwykłe po leżach zimowych nie bywa. Żołnierze umieszczeni są w należycie opalonych czartakach, zaopatrzeni w kożuchy dostateczne i całe ciało pokrywające; nie zbywa im nigdy na mięsie, chlebie, wódce i tytonie, a znaczny dodatek do zwykłej zapłaty ka:demu prostemu żołnierzowi

wymierzony, zabezpiecza im wygodniejsze życie, słowem, cokolwiek tylko uczynić było można do ułatwienia w tak przykrym czasie koniecznej na kordonie służby, to wszystko troskliwoc rządowi uczyniła, ażeby nas zachować od niewypowiedzianego złego zarazy, i dotąd skutek odpowiadał jej zabiegom. Co nam wiosna przyniesie, to jest w mocy tego, który wszystkiem rządzi; lecz ile staranność ludzka naturalnym wypadkom najskuteczniejszymi środkami zapobiedz jest w stanie, tyle od troskliwej opieki naszego rządu spokojnie wyglądamy.

— Z *Wiednia*. —

N. Pan najwyższem Swojem postanowieniem z d. 15. Stycznia b. r. raczył miejsce chirurga cyrkułowego w Czerniowcach w Galicyi, nadać magistrowi chirurgii i operatorowi Samuelowi Michałowi Engel.

W d. 1. Marca b. r. o godzinie 9tej rano, w skutek najwyższego patentu z d. 21. Marca 1818, przedsięwzięte będzie sześćdziesiąte siódme losowanie dawniejszego w pieniądzach papierowych procentowego dłuęu stanu, w przeznaczonym na to lokalu przy ulicy zwanęj Singerstrasse w klasztorze Franciszkańskim.

Bezpośrednio po tym akcie nastąpi drugie losowanie pożyczki 20,800,000 ZR. m. k. w roku 1820 utworzonęj, i trzecie będzie w dniach następujących. Losowanie nastąpi wedle przepisów ogłoszonego planu ciągnienia z zachowaniem sposobu ciągnienia w d. 26. Stycznia 1821 obwieszzonego, i to w obecności dwóch c. k. komissarzy, radzey nadwornego c. k. powszechnęj Kamery nadwornęj, Szwarchhubera i dyrektora funduszu umarzającego dłuęu państwa, radzey nadwornego Scharffa, tudzież jednego członka uprzy. austryjackiego narodowego banku.

Skutek tego ciągnienia będzie drukiem ogłoszony, a wypłaty przypadające, wedle planu ciągnienia uiszczane zostaną począwszy od dnia 1. Czerwca b. r. w c. k. powszechnęj kassie stanu i dłuęu bankowego, i w domu wexlowym M. A. Rothschilda i synów w Frankforcie nad Menem za zwróceniem wyciągnionych obligacyj dłuęu.

Dostrzegacz austriacki mówi: Donosiliśmy nie dawno, iż podług planu oficera floty angielskiej niebawem w wielkim arsenale Woolwichskim pod Londynem kilka okrętów uzbrojonych zostanie działami perkusyjnymi. — Podczas gdy w Anglii mają być pierwsze doświadczenia tego sposobu strzelania w artylerii marynarki przewidziane, takowy już od dwóch lat zaprowadzony jest na okrętach ces. austriackiej marynarki. Bryg *Ussaro* i fregata *Gueriera* mają od owego czasu zamki perkusyjne i uzbrojenie całej artylerii w tym sposobie zostało w c. k. marynarce wojennej nakazane.

— Z Tyrolu. —

Goniec Tyrolski donosi z Bregenz z d. 6. Lutego: »Od kilku dni mamy tu spektakl, który od tysiąc lat zdarzył się tylko czternaście razy, w takim zaś sposobie jak teraz tylko trzy razy. Podczas zimy na 15 i 21 stopni Reunura na przemiany, zamarło całkiem jezioro Bodeńskie, a oko, które go niebawem wprzód bałwany toczącego widziało, teraz widzi stałą, nieprzejrzaną lodową powierzchnią, która bardzo mało śniegiem i szronem pokryta, niszczy wszelki ślad pod nią będących żywiołów. Osobliwość tego zjawiska, zachęca mieszkańców nadbrzeżnych do rozmaitych, niezwykłych rozrywek, które powiększają ze wszystkich okolic przybywający i scena ta staje się powabną i zupełną przez setne grupy, które giną w niebieskiej dalni. Z Bregenz do Lindau, Rorschach, Arbon, Konstancyi, porobione są we wszystkich kierunkach drogi szerokie, którymi podróżują tysiące ludzi konmi i saniami, prowadzą nawet ładunki zboża w sposobie nadzwyczajnym na miejsce swojego przeznaczenia. Najwięcej uczęszczana jest droga w prostym kierunku z Lindau do Fussach, a podróż ta po stwardniałym żywiole i po nad głębokie przepaści, ma coś w sobie osobliwszego. Warto było widzieć orszak rzeskiej młodziei szkolnej z Fussach, jak zaproszona przez tamedzną dobrodziejkę do Lindau spieszyła na obiad, aby pamięć tego zdarzenia przez naocznych świadków do najpóźniejszych doszła potomków.«

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Królestwo Polskie.

Mocą kontraktu dnia 10. b. m. podpisanego, Tomasz i Jan Hrabowie Łubieńscy i Jan Hrabia Jezierski, zawiazali między sobą na lat 20 spółkę, w zamiarze założenia w Warszawie domu handlowego pod firmą: Bracia Łubieńscy i spółka, którego kierunek i wyłączny podpis, poruczone zostały Tomaszowi Hrabiemu Łubieńskiemu.

Wielka Brytania i Irlandya.

W dniu 4. Lutego wieczorem, w kilka godzin po otwarciu Parlamentu rozpoczęły się obrady nad adresem. Po złożeniu przysięgi przez Lorda Arundell, jako katolickiego Para, przetożył Xiążę Buccleugh adress, który jak zwykle obejmuje tylko opisanie mowy z tronu; wspierał go Lord Saltoun. Lord Stanhope zabrał głos przeciwko adresowi. Czując się obowiązany, rzekł, oświadczyć, iż kraj nie doznawał nigdy tak głębokiej, powszechnej, tak długo trwającej doskwierającej nędzy, jak teraz. Jeżeli mowa z tronu mówi jedynie o ucisku „w niektórych częściach kraju“ tedy zapytuje się, w jakiej części kraju nie zastali Ministrowie żadnej, nietylko częściowej, ale nawet powszechnej nędzy? Mowca przyrzeka cały stan kraju przetożyć Izbie za dni kilka, i okazać, że przyczyny terażniejszego ucisku nie są przemijające, ani za obrębem działalności Parlamentu, lecz stałyby się trwałe, gdyby onym szybko nie zapobieżono, i że wypływają ze środków prawodawczych. W końcu proponuje następującą poprawkę: „Że Izba z największą trwogą i troską spostrzeżę przykrą nędzę, na teraz kraj dotykającą, i że niezwłocznie wniędzie w rozpoznanie teje przyczyn i środków, dla zaradzenia takowej.“ — Lord Goderich głosuje wprawdzie za adresem, atoli przyznaje zupełnie, że kraj w wielkiej jest biędzie, iż Parlament obowiązany jest o ile być może starać się temu zaradzić. Nad tém miejscem mowy z tronu, gdzie namienia o zawarciu pokoju między Rosyją a Portą, czyni niektóre uwagi, a między innymi wyraża, że łatwo można było przewidzieć koniec tej wojny, przy znaney polityce W. Porty. — Względem Grecyi oświadcza Lord Goderich, że jest kontent z mowy od tronu. Sądzi, że traktat z dnia 6. Lipca chwalebnie został dopełniony, i mniema, że monarchiczna forma rządu dla Grecyi jest najstosowniejsza. Co się dotyczy Portugalii, przepowiada, iż Don Miguel zostanie przez Anglię uznany. Nie chce ón przeciwko temu postanowieniu czynić zarzutu, ponieważ mogą do takowego okoliczności zmusić; wszelako spodziewa się, że jeżeli Don Miguel zostanie uznany, starać się będą przez wpływ swój, angielscy doradcy utłagodzić los nieszczęśliwych wychodźców portugalskich. Zbiwszy Lord twierdzenia Lorda Stanhope przeciwko wolności handlu i systematowi monety, oświadczył się za adresem i przeciwko poprawce. Tak dalej rzekł — wspieram rząd; atoli nie powiedział, że posiada jego zupełne i nieograniczone zaufanie. — Xiążę Richmond i Lord Carnarvon mówili przeciwko adresowi i za poprawką; ostatni wznosił oskarżenie Ministrów, że nadwergężyli neutralność Anglii

w sprawie portugalskiej, ponieważ konstytucyjoniści wstrzymali przemocą od Terceiry a wojsko angielskie zostawiło na obronę Don Miguela. — Xiążę Wellington odpowiadał najprzód na twierdzenia ostatniego mówcy i starał się usprawiedliwić postępowanie Ministerjum pod Terceirą i t. d. powodami, które już r. z. przytaczał. Względem biedy w kraju rzekł Xiążę: Nędza robotników w rękodzielnich, pochodzi z zewnętrznej konkurencji i powiększenia się wyrobów. Pytam się, czyli Parlament może temu zaradzić, lub czyli wątpliwa jest, iż zastosowanie pary i maszyn zmusza właścicieli fabryk, o ile być może, dawać najniższą płacę swoim robotnikom? Lord Stanhope mówi, że nędza ta jest powszechna i bez przykładu. Atoli są symptomata, które okazują, iż pomimo tej biedy powiększa się pomyślność kraju. Jeżeli wywóz towarów od lat kilku się powiększa, jeżeli roku zeszłego podniósł się bardziej, aniżeli kiedykolwiek, jeżeli ilość takowych jest większa jak kiedyś, tedy mówi ón (Wellington), że nietylko to jest najmocniejszym dowodem wzmagającej się pomyślności kraju, ale nawet, że ta nędza nie jest tak wielka i bezprzykładna, jak ją zacytuje Lord wystawia. Być może, że zysk na wyrobach upada i jest mniejszy, niżeli przed lat 10 lub 20; wszelako musi być zysk, albowiem nie byłoby tak czynnego handlu. Jest — mówi dalej Xiążę — liczna klasa małych kupców w kraju, czyliż to jest nędza? zapełniają prawie wszystkie wsie i miasta, jestże to znakiem nędzy? Albo okazujeż to nędzę, iż (w każdej części miast są w stanie nowe stawiać domy? Te są fakta, Milordowie! niech mówią, co chcą, dowodzą one wszelako, iż pomimo nędzy w niektórych częściach kraju, ogółem doznaje kraj pomyślności, i że są ludzie, którzy biedy nie znają.“ — Poczem odpowiada Xiążę na zarzuty względem mniemanego niedostatku bitych pieniędzy, i na twierdzenie przeciwko wolnemu systematowi handlowemu. Dalej przypomina Izbie, iż od roku 1815. i od czasu ograniczenia banku, przedsięwzięto środki, ulżyć krajowi 27 mil. f. w podatkach, a 3 do 4 mil. rocznie ciężarów z długu stanu, „Przedsięwzięliśmy — kończy — środki oszczędności, które WPaom przełożone zostaną; środki, ku oszczędzeniu każdego szylinga, który nie jest nieodzownie potrzebny dla sławy i pomyślności kraju, i nie życzymy sobie niczego więcej, tylko pozyskać to samo, co i nasi poprzednicy zaufanie, abysmy plany nasze ku reformie i oszczędności do skutku przywieść mogli.“ — Lord Clanricarde życzy sobie przełożenia papierów, które ściągają się do poselstwa jednego z jego zacnych przyjaciół (Lorda Strangford) do

Brazylii. Lord Aberdeen zapewnia, iż zanim uczyniony będzie krok do uznania Don Miguela, Parlament otrzyma w tej mierze wszelkie jakie żądać będzie objaśnienia i wiadomości. Nie chce ón powiedzieć, że teraz istnieje już zamiar do skutecznienia tego uznania, atoli rzecz ta należy do czasu, i musi prędzej czy później nastąpić. — Lord Holland uważa się, że Parlamentowi nie udzielono żadnych wiadomości, względem układów z Don Pedrem. Oświadcza, że jest nieszczerście, iż przywłaszczyciel do tego przewidziany stanu, że o jego uznaniu przez Anglię, może być mowa. — Lord Aberdeen odpowiada: Skoroby Ministrowie za dobre osądziło przelożyć Królowi przywrócenie dyplomatycznych stosunków z Portugalią, tedy nie potrzebowaliby do tego rady Lorda Holland, lecz daliby później Parlamentowi zaspokajającą wiadomość. Nie chce ón bronić politycznego postępowania D. Miguela, ależ musi wyznać, iż powstają na niego z wielką przesadą. Interesem jest Anglii, utrzymać przymierze z Portugalią, czyli ten, lub drugi brat zasiada na tronie. (Słuchajcie! Słuchajcie!) — Lord King wnosi poprawkę, aby żądać wolnego handlu towarami i artykułami żywności, i zniesienia opłat na wszystkie surowe produkta wyrobów, jakoteż zniesienia wszystkich przywilejów i monopolijów. — Po długich rozprawach głosowano, i przyjęto adres 71 głosami przeciwko 9; a poprawki Lordów: Stanhope i King odrzucono. (Mniejszość stanowili Xiążęta Kumberlandy, Richmond, Newcastle, Hrabiowie Stanhope, Tancarville, Winchelsea, Radnor, i Lordowie River i Nortwich.)

I w Izbie niższej rozpoznawano w d. 4. Lutego wieczorem adres i takowy przyjęto, odrzućniejszy poprawkę Sir E. Knatchbull, że oternajniższym ucisku kraju powinien mocniej namienić, 158 głosami przeciwko 105, a zatem tylko większością 53 głosów na stronę Ministerjum. P. O'Connell zajął na tem posiedzeniu pierwszy raz swoje miejsce.

Oznaczenie kary przeciwko autorom, nakładcom i drukarzom Dziennika Morning-Journal, uznanych przez sędziów (Jury) za winnych, które w d. 4. Lutego w sądzie Kingsbench miało nastąpić, odłożone zostało na nowo do d. 10. Lutego.

Hiszpanija.

Gazety Madryckie z d. 26. Stycznia umieściły artykuł następujący: „Wyroki królewskie z d. 31. Grudnia r. z. wydane do P. Luis Lopez Ballestero, Ministra skarbu, dla onych wykonania, zawierają jeneralny budżet wydatków na r. 1830 i inne środki ku polepszeniu naszych finansów i pomyślności Monarchii dążące. — Wyrok Mój

z d. 14. Listopada 1825 nakazał przyjąć systemat budżetów; drugim wyrokiem z d. 28. Kwietnia 1828 nakazałem, takowy przywieźć do skutku, jakoteż ukończyć prace przygotowawcze, które przez ten ważny środek były proponowane. Doświadczenie potwierdziło już w d. 30. Kwietnia takowych skuteczność, w epoce, kiedy tylko rok były w swojej mocy. Widząc takowy skutek rozkazałem wyrokiem Moim z d. 16. Maja 1829, aby w ciągu dalszych ośmiu miesięcy roku wykonane były artykuły, dwóch przytoczonych już wyroków, względem wydatku roku drugiego. Ponieważ już teraz stosownie do prosby Mnie podanej, uchwalic chcę budżet wydatków na rok 1830; przeto woła jest Moją, iżby począwszy od dnia dzisiejszego przeznaczony na służbę fundusz kassy umarzania objęty był w jeneralnym etacie wydatków Państwa, co szczególnie wyrokiem z tegoż dnia, do tego się ściągającym rozkazuję. Po wysłuchaniu rady Ministrów rozkazałem, co następuje:

Jeneralny budżet wydatków Państwa na rok 1830:

Dóm królewski	53,429,500	real. de Vellon.
Kassa umarzająca	172,978,826	—
Ministryjum spraw		
zewnątrznych	11,344,500	—
— sprawiedliwości	14,510,742	— 24 m.
— wojny	253,084,810	—
— marynarki	41,200,000	—
— skarbu	46,207,710	— 18 m.

Sumina wydatków 592,756,089 — 8 m.

„O treści tych wyroków poweźmiesz W Pan wiadomość i takowe starać się będziesz zupełnie przywieść do skutku.“

(podp.) „JA, KRÓL.“

Ameryka Hiszpańska.

Wyrok Prezydenta Guerrero, na mocy nadzwyczajnego pełnomocnictwa wydany, ustanawia stosunki dyplomatycznych osób Rzeczypospolitej Meksykańskiej. Tak Posłowie, jakoteż Konsulowie jeneralni Konsulowie, muszą być rodem Meksykańskie i mieć skończonych lat trzydzieści. Przy poselstwie w Ameryce pobierać będą posłowie po 8000 hiszp. tal., w Europie po 15,000; sprawujący interesa w Ameryce po 6,000, w Europie 8—12,000 hiszp. tal., a to podług decyzji rządu i na raport Sekretarza stanu spraw zewnętrznych, który także koszta podróży oznaczy. Sekretarze legacyi otrzymają w Ameryce 3000, w Europie 4,000 hiszp. tal.; Konsulowie w Ameryce 1500, w Europie 2500 do 3000 hiszp. tal. na podróż. Wice-Konsulami mogą także być mianowane osoby nie będące Meksykańkami, tymczasem nie będą pobierać płacy, lecz tylko prawem pozwolone dochody.

W d. 27. Listopada znajdowało się jeszcze 600 chorych i ranionych Hiszpanów w Tampiko.

Zjednoczone Stany Ameryki północnej.

W d. 6. Grudnia, po przeczytaniu Poselstwa Prezydenta w Senacie zalecono takowe wydrukować wraz z załączonemi dokumentami, i to pierwszego 3000 egzemplarzy, a ostatnich 1500 egzemplarzy; w Izbie reprezentantów uchwalono tak poselstwa, jak i do tego należących dokumentów wydrukować 10,000 egzemplarzy; w Senacie przystąpiono d. 9. do mianowania różnych statych wydziałów i wybór dwóch kapelanów różnego wyznania przez Izbę reprezentantów uskuteczniiony do pełnienia obowiązków duchownych w czasie posiedzeń Kongresu, był potwierdzony. Późem uchwalono utworzenie szczególnego wydziału, dla rozpoznania monety w obiegu będącej i przelożenia o ile być może w tym względzie ulepszeń. Izba reprezentantów zamysłała także o mianowaniu niestających wydziałów, wszelako takowe nie przyszły do skutku dla małej liczby obecnych Członków.

W d. 10. odesłał Senat część poselstwa, ściągając się do użycia summy z poboru Państwa, pozostajej po umorzeniu publicznego długu, pod rozpoznanie szczególnego wydziału. W Izbie reprezentantów przystąpiono do zaprowadzenia niestających wydziałów; do jedynastu tychże odesłano owe części poselstwa, które ściągają się do spraw zewnętrznych, dochodów publicznych, długu publicznego i banku Zjednoczonych Stanów, wyboru Prezydenta i Wice-Prezydenta, taryfy, handlu zagranicznego, wojska, floty, spraw indyjskich, pensyj, poczty i sądownictwa. — W d. 14. trudnił się Senat i Izba reprezentantów tylko wewnętrznymi sprawami. — W d. 15. podano do Senatu kilka bilów; dalej odebrał on raport roczny Izby skarbowej. Podobnie i Izba reprezentantów otrzymała ten sam raport roczny i przyjęła mnóstwo prośb. — Posiedzenia z d. 16. nic ważnego w sobie nie zawierają.

WIDOWISKA we LWOWIE.

Teatr polski. — Dziś: *Inez de Castro*. Trajedyja w 5 aktach.

Jutro dany będzie w Teatrze (zapowiedziany już w Nrze 21. Gaz. n.) Koncert na skrzypcach przez Karola Lipińskiego.

(Do tego Nru Gazety dołączony jest Nr. 9. ROZMAITOŚCI.)

Redaktor: Mikołaj Michalewicz; — Drukarnia: Piotra Pillera.